

Uspostavljen monitoring biodiverziteta do ranog otkrivanja ekoloških promena u ekosistemima

Projekat „Obnova močvarnih staništa - obnova močvara u srednjem Podunavlju“ jedan je od uspešnih primera prekogranične saradnje Hrvatske i Srbije, a sprovodi se sa ciljem obnove i unapređenja zaštite močvara u srednjem Podunavlju.

Ujedinjene nacije su period od 2021. do 2030. godine proglasile Dekadom obnove ekosistema, ističući da nikada nije bio veći značaj za očuvanje i obnovu ugroženih ekosistema. Prema IUCN-u, više od 50% močvara je nestalo na globalnom nivou, ali i više od 80% njih u slivu Dunava, dok ogromnom broju vrsta pretili nestanak – čak 20.000!

S ciljem obnove i poboljšanja zaštite močvarnih staništa u srednjem Podunavlju, projekat „Restauracija močvara u srednjem Podunavlju“ (Restoration of Wetlands in the Middle Danube) je još jedan uspešan primjer prekogranične saradnje Hrvatske i Srbije. U periodu od juna 2019. do decembra 2021. godine, Pokret Goran iz Sremske Mitrovice, Udruženje za zaštitu prirode i životne sredine Zeleni Osijek, Hrvatske vode, JVP Vode Vojvodine aktivno su učestvovali u aktivnostima uspostavljanja prekograničnog sistema praćenja biodiverziteta, izradi planova. za obnovu i obnovu vrijednih staništa i Javna ustanova Agencija za upravljanje zaštićenim prirodnim vrednostima u Osječko-baranjskoj županiji.

Rukovodilac projekta Mirjana Bartula iz sremskomitrovačkog Pokreta Goran ističe da je uspostavljen sistem „značajno olakšao redovno praćenje biodiverziteta u Specijalnom rezervatu prirode Zasavica i omogućio rano otkrivanje ekoloških promena u ekosistemima, što će obezbediti blagovremeno sprovođenje adekvatnih mera upravljanja“. Pored toga, aktivnosti na revitalizaciji dela vodotoka Zasavice i vlažnih livada dugoročno će unaprediti status očuvanja biodiverziteta ovih staništa i poslužiti kao model za obnovu ostalih lokaliteta u rezervatu.

Obnova 3.000 ha močvarnih staništa u srednjem Podunavlju

Urađeni su planovi rekonstrukcije za šest pilot područja – Čarna, Biljski rit i Zmajevački dunavac u Hrvatskoj i Zasavica, Bar Trskovača i Jegrička u Srbiji. Planiranje rekonstrukcije, kao i uspostavljanje prekograničnog sistema praćenja biodiverziteta zasnovanog na indikatorskim vrstama, realizovani su kroz saradnju stručnjaka sa obe strane granice, uz aktivno učešće svih zainteresovanih strana.

Projektom je obnovljeno 1,5 ha vodene površine u pilot oblasti Čarna i 0,6 ha Specijalnog rezervata Zasavica u Srbiji. Dužina Zmajevačkog Dunava, u kome je stalno prisutna voda, trenutno je samo 3,85 km, dok se nakon rekonstrukcije očekuje da će vode biti u celom rukavcu, ukupne dužine 8,29 km. Nakon izvođenja svih radova na Biljskom ritu, očekuje se povećanje vodenih površina za oko 200 ha.

Radovi su izvođeni u sezoni niske biološke aktivnosti u skladu sa projektnom dokumentacijom i konzervatorskim ciljevima ekološke mreže NATURA 2000. Saradnjom sa svim projektnim partnerima i zainteresovanim stranama kroz javne radionice i obuke pripremljena je odgovarajuća projektna dokumentacija staništa u srednjeg Podunavlja na ukupnoj površini od 3.000 ha“, kaže Mario Spajić iz Hrvatskih voda, koji je u okviru projekta sproveo aktivnosti na obnovi Čarna i izradio planove za obnovu Biljskog rita i Zmajevačkog Dunavca.

Biološkim istraživanjem zabeležene brojne ugrožene vrste s popisa ekološke mreže Natura 2000

Važan deo projekta svakako su i biološka istraživanja sprovedena na području Biljskog rita i Zmajevačkog dunava. Ovim terenskim istraživanjima evidentirano je „22 vrste riba, 6 vrsta sisara, 181 vrsta insekata i mapirana staništa biljnih vrsta. Mnoge od zabeleženih vrsta nalaze se na listi NATURA 2000 i kao takve su od interesa za Evropsku uniju. Projektom će se obnoviti neka od ovih staništa koja su kroz istoriju bila izmijenjena ljudskim uticajem i ugrožena sušom, izmijenjenim hidrološkim prilikama i trendovima klimatskih promjena“, rekao je Jasmin Sadiković, stručnjak za zaštitu prirode iz Udruženja Zeleni Osijek.

Budući da upijaju i višak vode u slučaju visokog vodostaja reka i velikih padavina i naseljavaju ih mnoge biljne i životinjske vrste, močvare su izuzetno važne za smanjenje rizika od poplava i ublažavanje klimatskih promena. Projekat Restore Wetland je poseban akcenat stavio na podizanje svesti javnosti o značaju ovih vrednih staništa i važnosti njihove obnove.

Projekat „Obnova močvarnih staništa – Obnova močvara u srednjem Podunavlju“ sprovodi se u okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje Hrvatska – Srbija 2014-2020, a njegova ukupna vrednost je 981.848,53 evra.

Izvor: ekovjesnik.hr